

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьте:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Однінокле число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополуночі.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в васажі Гавс-
мана.

Руккописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Угорське переселення і становище Корони.

(X) Від вівторка перебуває цісар в Будапешті, щоби на місці розсідити політичне положення і на тій основі опісля рішити справу міністерського переселення. Із звістки поданої одною будапештською кореспонденткою виходить, як то і ми вже недавно зазначували, що цісар не думає віддати керми правительства угорського виключно в руки незалежних. Радше воліє би монарх відкликати ся дорогою нових виборів до волі народів, а тоді доперва приступив би до розв'язки переселення, бо оно має бути рішене не лише на найближчий час, але має відносити ся до угорської політики також і в дальшій будучині. Тимто цісар перед виїздом з Відня приймав у себе наслідника престолоа архієпископа Франца Фердинанда на довшій послуханю, а до Пешту виїхав також міністер загр. справ і цісарського двору бар. Еренталь, щоби монарх в потребі міг засягнути его ради в справах, які відносять ся до всієї монархії і відбивають ся на заграничній політиці.

Тимчасом незалежні є тої думки, що они яко соймова більшість повинні самі взяти керму правительства в свої руки і відлучити ся від коаліції.

Головним представником тої думки є президент посол. палати Юст, прихильник ідеї окремишого банку, для котрої приєднав більшість незалежних, а до сего погляду мав склонити ся також міністер торгівлі Кошут, хоч спершу був иншої гадки.

Сю гадку виголосив також бувший міністер судівництва Польоні з тою заміткою, що президию нового кабінету зложеного з незалежних мав би обняти др.

Векерле, але сей відпекує ся того, начеб він заявив був свою згоду на се. Незалежні уроїли отже собі, що они, обнимаючи керму правительства, мали би заключити нову угоду з Коронаю, хоч они не поводили ся так, щоби їм можна повірити управу краю і переведення нових виборів.

Замітно, що цісар прибувши до Будапешту, прийняв передовсім гр. Андрашого, а опісля президентів обидвох палат гр. Дежевфі і Юста.

Окрім того міністер-президент др. Векерле на довшій послуханю представив монарсі політ. положення і предложення щодо личностей, які мають бути покликані до монарха.

Предметом тих послухань є пізнання політичного положення, а крім того розслідування, чи не булоб можливо удержати в цілості дотеперішню більшість соймону.

З тими послуханнями вихуть ся також наради міністрів, в котрих бере участь також гр. Йоан Зічі, що має особливе довіре наслідника престолоа. Коаліція мала би так перестроїти ся, щоби сторонництва зєднали ся на одній програмі праці. На таякій основі спільній мала би витворити ся велика більшість, котра була би більше одноцілою і рішучою, як теперішня коаліція. Та більшість мала би перевести виборчу реформу і продовжити банковий привілей до 1917 року.

Чи поведе ся зложити таку більшість, котра би підняла ся виконання названих задач, можна сумнівати ся, бо досвід поучує, що угорські більшости все вельми оглядають ся на державно-правні домагання меншостий. Інтерес монархії, а також Угорщини вимагає, щоби усунути всякі неясности і недорозуміння і ясно сказати, що всякі державно-правні домагання не мають ви-

глядів а тим самим раз завести в тім напрямі спокій. Можна сподівати ся, що політики покликувані на королівський двір в Будапешті почують з уст монарха такі погляди, котрі виключають всякі сумніви, а се неперечно причинилоб ся до отверезення угорських політичних керманців.

Огляд часописий.

(Проф. Ос. Маковей про буковинські відносини з змагання радикалів на Буковині).

(Конець).

Не дбаючи про ту стрілянину, негідну поважних людей, я у відповіді д. учителеви на саму его річ ще раз кажу: з послами є особний рахунок а із суспільністю особний. А про ту суспільність не я, а правдива учительська газета «Каменярі» уже в I. числі сказала:

«Люди, що робили в передних часах опозицію, виходили тільки з того становища: Не нищити, тільки поправляти. Розуміє ся, що й тодішні народні провідники, хоч часом і гнівали ся на тих опозиціоністів, хоч часом і називали їх «киричниками», все таки рахували ся з ними; а рахували ся по моїй думці тому, що бачили щирість в тих людей, що не добачали в опозиції ніякої злоби».

«Я думаю, що учителі-радикали, що засідають тепер у радикальній партії, коли они радикали з переконання а не тільки радикалами тому, щоби мститись над послами за їх неприхильне становище до послідної реґуляції учит. платні, повинніб перш у сего перестудіювати докладно цілу історію укр. політики в нашім краю, они повинніб застановити ся над всілякими обставинами, що спіяли давно і ще й нині спіяють політичне осьвідомлене нашого народу,

Сильвіо Целліко.

Із двій мого тюремного життя.

(Le mie prigioni).

З італійської мови переклав

Володимир Держирука.

(Дальше).

Я був рішений не писати більше. На обід взяв Тремерелло мое вино, зілляв до фляшки а коли ховав її до кармана, сказав:

— Маю для вас карточку.

І дав мені її.

Опісля вийшов. Коли я побачив сю білу карточку, почув я, що в мінї пробудилось бажанє останний раз написати до Юліяна й дати йому належну відправу, та нап'ятувати його безстидність.

— Гарне бажанє! — сказав я собі по хвилі. — За погорду платити погордою, зробити для нього християнство ще більше мерзким, показати себе нетерпеливим й гордим. Ні, так не може бути. Треба закинути переписку зовсім. Та, коли йому се напишу на сухо, то чиж не скаже він однаково, що я над міру нетерпеливий і гордий? Ще раз мушу до нього написати, та без огірчення. А коли я без віякого огірчення напишу то чи не буде се доказом, що я не скористав

нічого з його глузovania й насмішок, якими обсилав він мій лист? Чиж не булоб найліпше, по доброму продовжати мою оборону християнства?

Хвалину думав я над сим, опісля станув при тім рішеню.

Вечером вислав я лист а на другий день одержав кілька стрічок подяки досить студених, та без зідливих висловів і без найменшого зазначеня його згоди, або відмови що до продовження листованя.

Ся карточка мені не подобала ся, та я був рішений видержати до кінця.

Мою тему годі було обробити в коротких словах, тому стала вона предметом п'ятих або шістьох дальших довших листів, з котрих на кожний дістав я ляконічну подяку у відповіді в деякими риторичними висловами, що зовсім не мали нічого спільного з темою. Він або проклинав своїх ворогів, або сьміяв ся із своїх проклонів; говорив, що се зовсім привродна річ, що сильний гнетє слабого і жалувал лише, що не є сильним; або зв'язав ся передімною із своїми любовними пригодами й зображав вплив, який мали вони на його прибуту уяву.

На мій останний лист на тему християнства одвітив він мені, що він зайнятий точною відповіддю для мене. Ждав я більше як тиждень і між тим писав він мені щодня про ріжні справи а найбільше про всілякі пісенітниці.

Я просив його, щоби подумав про прирече-

ні відповіді, в яких він обіцявав, що опрокине всі мої докази.

Він одвітив мені трохи гнівливо й приписував собі прикмети філософа, мужа з виробленими пересвідченнями, мужа, що не потребує довго надумуватись, щоби зрозуміти, що сьвятоїванські хрущики не ліхтарями. А далі почав він говорити горячо про всякі скандальні пригоди.

XL.

Се зносив я терпеливо тому, щоби він мене не уважав фанатиком, або нетерпимим та й тому, бо я так ще мав надію, що ся хвороба любовних історій мине, а слідувати ме пора поважної надуми. Тимчасом висказував я своє невдоволенє за його маловаженє женщин, за його низький спосіб говореня про любов й жалувал сі нещасні женщины, що були, після його слів, його жертвами.

Він удавав, що його мало обходить мое невдоволенє і повторив: „хоч як ви дуже мерзите ся неморальністю, що я таки певний, що вам на моїх оповіданях мило час минає і всі люди люблять так, як я, розкоші, та не всі мають щирість: говорю про се без обиняків і хочу вам оповідати про те, щоби ви були одушевлені і у своїй совісти притакували мені“.

(Дальше буде).

Промова посла д-ра Евг. Левицького

на засіданню пос. палати 28. цвітня яко наконечний висід в розправі над внесенем в справі галицького міністерства.

(Дальше).

Панове однак признаєте, що якраз в державі многовародній всяке поліпшуване ествующого тай загалом діяльність реформаторська є особливо потрібна. А дивую ся сьому становищу тим паче, що саме бар. Бінерт був тим політиком, який що йно перед тижнем причинив ся до того, що урядова мова італійська в Дальмації буде знесена. А прецінь італійська урядова мова вжила ся сильнійше, чим інституція міністра для Галичини, бож інституція галицького міністерства ествуеть всього на всьому в теперішній его формі від р. 1878, тоді як італійська урядова мова в Дальмації полягає на многолітній праці та цісарських декретах, що появились ще в перших роках XVIII столітя. А про те п. президент міністрів дійшов до думки, що є не тільки практично, але, прямо й конче вказане змінити став, який був доси. Ми, певна річ, вельми тішимо ся, що Хорвати дійшли вкінці до свого права на своїй же землі, а також, що й Італійці задержать в оправданих межах права своєї мови в урядах. Але я питаю ся: Коли все те є добре й вказане для Дальмації, то чомуж тільки здобутки Поляків в Галичині мають бути для правительства чимсь ненарушимим, свого рода *poli me tangere*, до якого правительство не має ніякого права?

Другий заміт піднесений проти нашого домаганя п. президентом міністрів такий, що міністер для Галичини був усе заступником усього краю, а не односторонних національних інтересів, та що рівна благодіть о добро обох краєвих національностей належить у всякім разі до его обовязків. Се теория на словах гарна, але я позволю собі всеж таки запитати ся, яким робом склало ся так, що сим представником обох народів був по всяк раз тільки Поляк, тай як можна собі се пояснити, що п. президент міністрів запитував виключно «*Koło polskie*», хто має стати міністром для обох народів краю. Чи був се тільки припадок? Чи може маємо тут діло, як мені здає ся, іменно з сею вжившою ся інституцією», про яку говорив бар. Бінерт? (Дуже добре!).

А тепер дозвольтє панове, що перейду до речників «*Koło polsk-ogo*». Пан голова сего клубу, др. Гломбінський заявив рівнож, що «*Koło polskie*» голосувати ме проти нашого наглого внесеня. Того ми ожидали. Але тут розходить ся о причини того становища і я постараю ся доказати, що так само мотиви подані головою польского клубу як і мотиви, котрі навів звичайний член клубу, висланий, аби підперти его проводиря, не видержуть критики. Пан голова «польского кола» покликав ся в першій лінії на цісарські розпорядки. Панове певно пригадаєте собі, як я доказував, що інституція міністра для Галичини не має правної підстави. Отже п. др. Гломбінський навів нам тут розпоряджене з 11. цвітня 1871, але знаєте панове, що в тім розпорядженю стоїть: «Отсе іменую Вас моїм міністром. Меран, 11. цвітня 1871». (Веселість). І отсе іменно правна основа, на яку зсилає ся «*Koło polskie*»!

Відтак було тверджено — і се повторив сегодня також посол др. Герман — що ми просто видумали право «*veta*» галицького міністра-краяна. Я дивую ся, що «*polsko-mu koł-u*» о тім нічого не відомо, бо як би так розходило ся о нашого міністра, то вже би панове добре знали, що ему право «*veta*» прислугує, але «*polsko-mu koł-u*» нічого про се не відомо, що право «*veta*» має его міністер, якого «*koło polskie*» нібито не в силі визискати. А між тим я позволю собі звернути увагу панів з «*koł-a polsk-ogo*» на дописи до кракіаского «*Czas-u*» ще з половини цвітня 1871 року, в якій стоїть написане до слова ось що: «Кожда справа, дотикаюча Галичини, чи то публична чи приватна, не може бути поладнава без затвердження міністра для Галичини, (Слухайте, слухайте!) бо его задачею буде, висказати про всі дотичні справи свій погляд і одобрити. (Слухайте, слухайте!)

Мої Панове! Чиж се не є очевидне право «*veta*»?

А відтак покличу ся ще на регулямін з р. 1873, про який згадував я вже в моїм мотивованю внесеня, а який уложено, коли міністром для Галичини мав стати Фльорива Земялковский. Принагідно однак зазначу, що тут є деяке непорозумінє що до того, коли повстало міністерство для Галичини. Першим наворотом утворено се міністерство ще в р. 1871, але за так названого «*Bürgerministerium*» оно було знесене. Тільки що йно в р. 1873 утворено галицьке міністерство вдруге, якого прерогативи містять ся іменно в регуляміні, про котрий я висше згадував. А коли «*koło polskie*» про все те нічого не знає, то я готов дати ему дотичний материял, і то з польских печатних жерел.

Друга точка, на яку відкликав ся голова «польского кола», се обставина, що нібито галицький міністер не є національний міністер (*Landsmannminister*), але міністер краю (*Landesminister*). (Пос. Цеглиньский і Тільки в Відни твердять они таке, але не в Галичині). Позвольте, зараз на се я відповім. Ми тут вже вчера прочитали зі *Stowa polsk-ogo*, — зробив се пос. др. Олесницький — що галицький міністер не є міністер краю, але «*міністер-rodak*», тоб то міністер польский. Та що ми панів зловили на отсім, то нині сказав нам п. посол Герман: «Се, що пише *Stowo polskie*, нас нічо не обходить». Даруйте панове, але чому ви сего не спростували? Таж се вельми важна справа, яку можуть визискати вороги польского народу. Такі річи ви повинніб, коли они неправдиві, заперечити. А далі, я виказував вже кількома наворотами в моїй першій бесіді, що т. зв. галицький міністер не може бути міністром краю, бо Галичина не стоїть в ніяких особистих відносинах державно-правних до решти держави, а тим самим нема й місця для того рода канцлера краю.

Та лишивши всі згадані точки на боці, наведу ще слова, яких ужив що до тої точки провідник «*Koł-a polsk-ogo*» п. Гломбінський. Він так сказав: «Муну ствердити, що всі дотеперішні галицькі міністри мали все на оці інтереси цілого краю, усіх станів его населеня й віроісповіданя, тай що в дійности отея інституція утворена була для цілого краю, як *Landesministerium*, але в другій дії також як польске *Landsmannministerium*, в характері міністра-rodaka. Отжеж прошу, на яке властиво становище ставить ся *Koło polskie*? Треба тільки зятати собі добре, що др. Гломбінський каже: «він є в першій мірі міністер краю, а в другій польский міністер-rodak». Алеж мої панове, коли він є міністер краю, то є і міністром для обох народів Галичини (крики з боку польских послів), колиж однак скажу, що він є міністер-rodak польский, то він є міністром тільки для польского населеня, отже не може бути заразом міністром краю (крики польских послів). В усякім разі є се вельми вигідно, коли так представляє ся річ, бо є ся критим на оба боки. Як що покаже ся, що вікуди з «*Landesministerium*», то панове перекинетесь до «*Landsmannministerium*» — покаже ся однак, що з «*Landsmannministerium*» стоїть ся зле, тоді панове будуть назад ратувати себе твердженням, що тут іде річ про «*Landesministerium*». (Оплески на лавах руских — польські послы кричать!).

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На вчерашнім засіданню палати зголошено чотири наглі внесеня: два з них поставлені соціал-демократами згл. німецькими поступовими партиями, домагають ся як найвидшого розпущеня резервістів, задержаних в Босні й Герцоговині та уділення запомог їхнім родинам. Трете нагле внесене, поставлене чеськими аграрьями, вимагає вибору комісії з 52-ох членів для провіреня відносин, що панують між управляючими буряки. Четверте нагле внесене пос. Масарика відносить ся до справи загребского процесу.

Палата перервала перше читанє податкових предложень і приступила до дебати над наглими внесенями в справі резервістів.

Перший промовляв пос. Гагенберг (с. д.)

На передвчерашнім засіданню полагодила бюджетова комісія в спеціальній розправі над

повинніб розслідити, в чім лежить вина нашого політичного застою — чи в лихій тактиці, чи в злій волі наших політичних проводирів і т. д. і т. д. Де то в нас ті великі знавці суспільного життя, знавці потреб нашого народу, знавці душі простолюдина? Де ті генії могучого, правдивого слова, що хотять повести наш народ иншою дорогою, — дарма, що она ще не указана? Чи справді вистарчить лизнути дещо із писань Драгоманова, Павлика або Франка, щоби статись корінним радикалом? Чи справді є радикалізм щось такого, що можна через ніч переіменяти мов біле? Чи не профанує ідею радикалізму всякий той, що називаєсь радикалом а своє поступоване радикалізмом лише тому, що мовляв, «треба дати дитині імя?»

«Чи справді ви думаете, що для ширеня радикалізму вистарчить тільки показувати на чужі помилки? Чи справді вірите ви, що для одушевленя ширших мас до радикальної партії вистарчить тільки друкована голословна реклама? Чи справді надітєсь ви, що теперішні народні провідники, які будь-що-будь мають за собою не конче ганебну політичну минавшину, о стільки наївні, щоб віддати в ваші руки політичний провід нашого народу лише ради вашої програми? Чи дали ви дотеперішною вашою суспільною працею доказ, що ви здібні до правління народною політикою?»

«Так пише в учительській газеті чоловік, котрий, як із статі видко, не то не є ворогом радикальних ідей, але навпаки виразно до них признає ся і навіть у провідників поза пустомельство на тему пут і обухів ще не виліз, а в самій річи є ще «пустим звуком». Будзівновский ще перед 13 роками у своїй «Праці» в Чернівцях сам один далеко проворнійше брав ся до ширеня радикальних ідей, ніж тепер бере ся ціла громада буков. радикалів. І нехай же буде хоч як неприємно буков. радикалам почути, треба їм сказати знову: «Що ви, панове, даєте нового? А коли вже на тактику послів не годите ся, то вапа тактика яка? З поза плота стріляти у ворогів?»

«На один ще закид д. учителя мушу відповісти. Винує мене, що то я так эле учителів учу, а не каже, що я тому 10 років застав по клясах лише по кілька Русинів, а тепер їх буває й по трийцять; потім не каже, що черновецька учительська семінарія — то німецька школа і я з моїми товаришами, що вчимо руского, не то не маємо часу учити політики, але ми раді, коли зміненіх Юрків навчимо хоч сак так по нашому читати й писати, бо давнійше і того эле учили. До того я нігде не вивуватив і не виную всіх учителів у недбальстві, бо занадто добре знаю навіть по імені тих, що справді працюють і живуть для народних шкіл, а з другого боку знаю також тих, що живуть з агітаторства та з пустомельства. Честь, кому честь, але кому належить ся гірке слово правди, тому треба его сказати. Хто працював перше, той і тепер працює; а хто колись пускав блахмана людам в очи, той і далі буде пускати. Найліпший доказ тому такий, що найважнійше просвітне товариство на Буковині «Руска Бесіда» з 55 громад не має одного члена, а всіх наших громад на Буковині нема більше, як 152... По всіх же громадах є учителі й учительки і то не по одному, а буває їх і більше в однім селі...

«Кілька слів мушу ще сказати «Громадянина» ч. 9. Він мені закидує, що я мовляв, тепер бороню провідників, хоч я у своїй статі про них і не споминав, бо я не про них писав — і нагадує мені мої слова, що я колись писав про буковинських провідників, котрі «зворовили громадян, як кепский фірман коний; своїх людей, негірших патриотів, як они, амаловажили, а політику оперли в великій мірі на шубравцях і лихварях». Славні редактори з «Громадянина!» Коли Ви може цікаві, чи і сегодня сї слова підпишу, то ось я вам кажу, що я і сегодня тої самої думки і тільки жалую, що провідники не можуть уже раз оперти своєї політики на самих чесних людях, між котрими я хотів би бачити і всю опозицію...

Др. Осип Маковей.

* Радик. часопись буковинська.

бюджетом на р. 1909 титул „міністерство публичних робіт“.

П. Козловський порушив справу будови водних доріг, котру правительство так відкладає мимо ухвали закона з 1901. р. і мимо 100 мільонів корон ухвалених до розпорядимости правительства на сю ціль. Домагаючи ся безпрочно розпочати будови, позаяк призначені на регуляцію рік і будови доріг суми ще не ужиті, предкладає побільшене числа урядників зайятих при будові в ціли прискорення робіт.

П. Романчук жалував ся в бюджетовій комісії на недостачу Русинів в міністерстві публичних робіт та на недостаточне тай дуже паняве регульоване рік в східній Галичині.

П. Колішер заявив, що збільшене служби при водних будівлях є конечним, бо регуляція рік особливо в Галичині терпить через се, що нема достаточного виобразованого технічного персоналу внаслідок гіршого авансу для техніків, як для правників. Дальше домагає ся утворення посад державних хеміків при державній службі будівляній, яких недостачу відчуває особливо Галичина, де високо розвинений нафтовий промисл. Вкінці, вказуючи на значні користи, які принесли копальні, ведені в заряді держави, заявив, що належало бя обняти пові копальні, до чого надають ся передовсім углеві поля в західній Галичині.

На нараді міністрів в четвер порішено, щоб міністер краввої оборони, відповідаючи на нагяче внесене с.-д. партії в справі дальшого задержання 10—15 тисяч резервістів в Босні й Герцоговині, зазначив необхідність такого зарядження аж до часу повного успокоєня.

Три провідники сербської радикальної партії з Босни прибули до спільного міністра скарбу Бурьянз, запевнюючи его про почування вірности до династії та заявляючи ім. політичних товаришів, що хотять лояльно працювати з правительством в межах, підготовлених краввою конституцією. Провідники заповіли предложене деяких бажань в справі будучої репрезентації краю, бо они не брали участі в конференції, що відбула ся свого часу в Сараєві.

Заграниця.

В Німеччині завосять ся на се, що дотеперішній канцлер кн. Білов має уступити. Причиною его уступлення має бути неясне фінансово-політично положене німецького цїсарства, а іменно рішучий опір консерватистів згядом спадкового податку. Кн. Білов має вручити просьбу о відпустку перед Зеленими Святами, але передтим має ще наступити рішаюча розмова з цїсарем Вільгельмом. Вісти про се, де ся розмова має наступити, суперечні. В кождім разі певно, що не у Відні, де має прибути німецький цїсар, бо до Відня Білов не вибирає ся. Правдоподібно наступить се аж по повороті цїсаря до Берліна.

До Відня має загостити також румунський король Карло в повороті з Карлових Варів, де удасть ся з кінцем мая. Король Карло виїде в товаристві королевої і забавить у Відні два дні.

Чорногорський наслідник престола кн. Данило вибирає ся знов в гостину до Петербурга. Цілю сеї подорожі має бути се, щоби узискати у царя Николи гроші на покритте коштів мобілізаціяї. На сю ціль має бути призначених 100.000 рублів, хоч через те домагане грошевої підмоги поспували ся відносини між царем а кн. Микитою.

В Перзії оголошено проклямацію шаха, якою подає шах до відома, що надає конституцію, позаяк она є в стані привернути в державі мир. Вибори мають бути покінчені до 19 гялця, а сего дня, як привускають, збере ся вже парламент.

Російський виділ краввої оборони предложив думі проєкт на уділене 40 міль, які мають бути ужиті на уфортифіковане стратегічних місцевостей в західній Росії.

В Португалії наступить знов зміна кабінету, бо дотеперішній вручив королеві 3. с. м. просьбу о відставку.

Про становище українсько-руського клубу

подає „Діло“ отсю допись з Відня:

„Нині закінчила ся в клубі дебата над становищем, яке в дебаті при першім читаню правительственных фінансових предложень мають зайняти галицькі члени клубу. Порішено, що они мають зайняти становище опозиційне так проти тих частий предложень, котрі підносять доходи держави, як і проти тої часті, котра наміряє «уадоровити» кравві фінанси дотацією з державного фонду.

„Клуб станув на тім становищі так зі згядів соціально економічних, як і національно-політичних. Політика держави супроти Русинів не позваляє нам причязати ся до скріплення фінансів держави, а усунене Русинів від участі в управі краю виправдує се опозиційне становище проти краввих фінансів. Окрім зазначеня сего засадничого становища речники клубу мають вчислити і умотивувати всі наші конкретні домаганя на поли податкового законодавства держави і краю.

„Від того, о скілько комісія, до котрої будуть відіслані предложеня, узгядить ті домаганя руского клубу, буде зависіти становище клубу при другім читаню і голосованю (при першім читаню голосованя нема, бо кожде правительственне предложене мусить без ухвали піти до комісії, наколи ніхто в палаті не протестує проти відосланя до комісії — Ред. Русл.). Речниками галицьких Русинів будуть пп. Будзиновский і Кость Левицкий, котрі мають прийти до голосу в пятницю.

„З огляду на иншу ситуацію Русинів на Буковині, де они беруть участь в управі краю і де проти волі рускої репрезентації соймової, державна дотація не може і не буде ужата, клуб позволив буковинським членам клубу зайняти в сій справі инше становище, відповідаюче інтересам краю і населеня Буковини. Речником буковинських Русинів був п. Лукашевич.

„Клуб рішив зголосити давчо вже намірене, нагле внесене пос. Костя Левицкого в справі прав рускої мови в галицьких судах. Се внесене має бути зголошене так, щоби оно стануло на порядку деннім зараз по евентуальнім внесеню п. Масарика в справі загребского процесу, над котрим (як буде внесене) дебата зачнесь імовірно ві второк на другий тиждень. В такім разі дебата над внесенім п. К. Левицкого зачалаб ся в четвер або пятницю на другий тиждень.

„Польська преса робить багато гамору з нагоди внесеня кола польского о отворене границі для ввозу збіжа. Поляки чванять ся тут чужим помислом, іменно помислом руским П. Онишкевич поставив ще перед Великоднем внесене о отворене границі на ввіз збіжа і заборону вивозу паші. В часі великодних ферій Поляки мали час розгянути ся в протоколах, при чім наткнули ся на внесене п. Онишкевича. Аби не вийшло, що лише рускі послы розуміють інтереси населеня Галичини і уміють виступити з відповідними домаганями, коло польске рішило собі виступити з подібним домаганем. Хоч тепер польська преса роздуває сю справу по хлополопски в користь кола польского, парламентарні акти стверджують, що ініціатива так в тій справі, як і в инших, для населеня Галичини пекучих справах, вийшла від — Русинів“.

З сего бачимо, що опозиція укр.-руського клубу буде услівна; о скілько его домаганя будуть узгяднені.

Просимо відховити передплату.

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Василья; римо-кат.: Григорія. — В понеділок: руско-кат.: Симеона; римо-кат.: Ізидора ф. — Ві второк: руско-кат.: Ясона; римо-кат.: Беатрикси.

— Концерт Модеста Менціньского у Львові. Наш знаменитий артист п. Модест Менціньский загостить в перших днях червня до Львова, щоби перед виїздом на кількамісячне турне в Америці, розпрацати ся з рускою публікою. Уладженем концерту займає ся „Львівский Боян“. Подрібна програма буде оповіщена около 20. с. м. В концерті возьме участь ще один з артистів і хор „Бандуриста“. Білети на сей концерт буде можна набувати від 25. мая.

— Д-ій С. Архипенко, редактор київської часописи „Українське Бжільництво“ приїде при кінци сего місяця до Галичини, щоби познакомити ся з тутешніми бжільниками і взагалі розгянути ся в стані тутешного пасічництва. Потім поїде д. Архипенко в тій самій ціли на Буковину.

— Виймові привілеї для галицьких москвичів в Росії. Російський міністер доріг звелів, щоби дано даром вагон II. класи депутації галицьких москвофільских просвітних товариств, яка прямує в Москву на святковане ювілею Гоголя. Депутація мала дня 7. с. м. прибути до Києва і тут ауинити ся на кілька днів.

— Землетрясдене в Галичині. З Криниць доносять, що вчера о год. 1/2 9 рано почуто там доволі сильне землетрясенє, яке тривало 3 секунди. В домах задзвонили шибї, а вода з посудин виливала ся. Ходила чутка, що трісла також стіна в місцевій церкві, але се була неправда. З сусідних місцевостей нема ніяких вістий про землетрясенє. Було се або місцеве землетрясенє, або людям здавало ся, що земля здригнула ся.

— Великі повени і зимно. Зі всіх сторін Галичини доносять, що в останних днях падали зливі дощі, або сніг, або град. Наслідком сего ріки повилвали і позаливали поля. Над Львовом нині то прояснює ся, то хмарить ся. Дощу вже нема, але зимно не уступає. Молоді листки на деревах вянуть і опадають. Гарний май!

— Що коштує європейський мілітаризм? В Гаві відбуде ся сими днями міжнародний мировий конгрес, якому буде предложено виказ видатків на військо за послідні роки. З того виказу подамо кілька чисел, з котрих показує ся, що мілітаризм є власне тим лихом, яке висисає найжизненнійші соки людства, усуваючи на бік всяку культурну роботу. Підчас коли в 1870. р. Европа видала на сухопутні армії і флоту 2 3/4 мільярда корон, то в 1883 р. видала вже 3 1/4 мільярда, в 1903 р. вже 5 мільярдів, а в 1906 р. видатки ті вносили: в Австро-Угорщині 380 мільонів, в Італії 230, в Англії 600, у Франції 590, в Росії 850, в Німеччині 875 мільонів, отже разом звиж 3 1/2 мільярда на армії сухопутні. Крім того держави ті видали на флоту: Австро-Угорщина 26 мільонів, Італія 112, Росія 200, Франція 250, Німеччина 270, Англія 680 мільонів — разом звиш 1 1/2 мільярда. Значить, мілітарні видатки в європейских державах 1906. р. вносили поверх 5 мільярдів корон.

— Бжільництво на рос. Україні заповідає ся на сей рік дуже лихо. Через зиму вигинуло, як обчислюють, поверх третини пасік. У одного пасічника остало із 75 пнів лише 4 живі. Не лучше стоїть справа, здаєсь, і у наших пасічників. Пізна і холодна весна нанесе великі шкоди пасічництву.

— Безвіроісповідний учитель. Народний учитель Чех в Глявін церковнім, Лев Пелікан, перейшов перед двома роками на безвіроісповідність. Наслідком того чеська кравва рада шкільна признала его неспосібним виконувати учительське званє і усунула его зі служби, мотивуючи, що: 1) безвіроісповідний учитель не відповідає § 1. держ. зак. про народні школи, бо не признаючи сам релігії, не може виховувати в релігійнім дусі; 2) его свідощтва, на котрих подано степенє з релігії, стратили свою вартість і 3) службова присяга, котра має релігійний зміст, стала ся неважною. Против того рішеня Пелікан відкликав ся до міністерства просвіти і учив дальше в своїй школі. Подане місцевої ради шкільної о перенесене Пелікана до иншої школи кравва рада шкільна відкинула, однак постановила дати учителєви тимчасову відпустку аж до полагоди міністерияльного рекурсу. Заки та відпустка розпочала ся, заряджено в его школі інспекцію, котра випала для него некорисно, бо Пеліканови відмовлено кваліфікації до виконуваня обовязків учителя і педагога. Тепер міністерство рішило, що не має достаточної правної причини Пелікана засуспендувати, але можна его по закону перенести в тривалий стан спочинку. Кравва рада шкільна так і зробила. Пелікан був ледви пять літ учителем, отже не має права до емеритури.

— Злодійсна мишина на ліцитації. З Берліна доносять про отсю досить оригінальну подію: Перед кількома літами відобрала була кримінальна поліція від «інженера» Гавзе знаменито придуману і викінчену машину, котрою за помочию горючого кисня можна хемічним способом зовсім тихо розбити найсильнійші і найгрубні двері і стіни зелізних кас. Є то прилад, яким злодії і вломники можуть дуже легко до кількох мінут добути ся хоч би й до яких кас.

Телеграми

з дня 8. мая.

Той „інженер“ Гавзе був одним із найзручніших вломників касових а той прилад був як раз найважливішим для его роботи. Перед процесом Гавзого зажадала була прокуратура від дирекції поліції, щоби ся видала їй той прилад, що розуміє ся і стало ся. В листонаді минулого року засуджено Гавзого на пять літ вязниці. По заявк коштів з его процесу не було чим покрити, то суд вправ на оригінальну гадку: пустив прилад до розбивання кас на ліцитацію в берлінським заставничім заведеню. В день ліцитації не хотів ніхто дати за машину 800 марок, на яку то суму єї знатоки оціняли і єї продано лиш за 35 марок. Коли поліція довідала ся о продажі тої машини, перелякала ся не мало. Розведено зараз доходження, хто купив ту машину, але й доси не удало ся того вислідити. Є загальний здогад, що она дістала ся знов в руки фахового вломника.

— **Нафтові гармати.** Американські часописи доносять, що правительство Зєднених Держав робить досвідди над гарматою, порушуваною при помочи нафтового мотору. Така гармата може давати на мінуту до 500 вистрівів, а куля вилітає на віддалене 3.000 метрів. Мотор працює з силою 6 коний і є так уряджений, що в осібній округлій посудині містить скількість нафти, котраб вистарчала на перевезене гармати через дорогу на 300 кілометрів.

— **Дрібні вісти.** В Сокалі вломали ся оході по полудні злодії до обох вертгаймівських кас, але наполохані утікли, лишаючи свої зваряди до до розбивання кас. Одного з утікаючих пізнано яко яко спільника ватаги Васінського. — Хаї Вайпреб в Стрию вродило ся оході 4-ох хлопців, які жили всего 5 минут.

Поетичний кутик.

Віки за віками пливуть, як плили,
Як хвилі в бурхливому морі;
І люде нещасні живуть, як жили,
В стражданях і муках, і горі...
Вікам ві початку нема, ві кінця
І море, як глянєш, без краю —
Так мукам народнім немає кінця,
Ні винну, ні краю немає...

Автоном Худоба.

Оповідки.

— **З „Львівського Бояна“.** З огляду на недалекий концерт д. Модеста Менціньського взиваю всіх Членів до точної участи в пробах, які відбувають ся правильно кожного вторника і п'ятниці о 7¹/₄ год. вечером. „Львівський Боян“ має зобовязанє супроти п. Менціньського і супроти Публіки, тому всім членам повинно залежати на тім, щоби концерт випав під артистичним зглядом як найкраще. — М. Волошин, дірігент.

— **Для Львовян.** Загальні збори „Жіночої Громади“ відбудуть ся дня 9. с. м. о 4. год. попол. в „Рускій Бесіді“; заг. збори „Сокола“ будуть дня 19. с. м. у власній салі о 6. год.; заг. збори Читальні „Просьвіти“ на городечкім передмістю будуть дня 9. с. м. о 5. год.; заг. збори „Української Видавничої Спілки“ відбудуть ся дня 20. с. м. в „Акад. Домі“ при ул. Сухинського о 4. години.

— **Шевченкове свята в Снятині.** Рускі тов-а в Снятині: „Боян“, „Міщанська читальня“, Читальня „Просьвіти“, „Наука“ і „Січ“ уряджують в неділю дня 9. с. м. в давній салі „Касина“ в 48. роковини смерті Тараса Шевченка святий вечір з отсею програмою: 1) Вступне слово, виголосить др. Лев Лопатинський. — 2) Шевченко-Воробкевич: „Думи мої“ відспіває мужський хор. — 3) Вінець українських мельодий відиграє місцева оркестра. — 4) Шевченко: а) „До Основьяненка“, б) „Хустина“, виголосить А. Погорецка. — 5) Федькович-Вєрбицький: а) „Гей по горі“, б) „Діпро реве“, відспіває мішаний хор. — 6) Шевченко: „Чернець“, виголосить Лєсь Якимець. — Цеглиньський-Копко: „Де срібнолентий Сян“. — Устиянович-Вахвянин: „Хор Норманів“, відспіває мужський хор. — 8) Шевченко: а) „Розрита могила“, б) „Ляля“, виголосить Ів. Зінкевичівна. — Шевченко-Вєрбицький: „Завіщанє“, мішаний хор в супроводі оркестри. — Ціна мість: крісла по 2 К, 1-40 К і 1 К. Вступ по 50 с, для селян і молодіжи по 20 с. Початок о 7¹/₂ год. Чистий дохід призначений на пам'ятник Т. Шевченка в Києві.

— **Курс танців** починає ся у львівським „Сокол“ дня 10. с. м. о 5. год.

— **В Камініці струм.** відиграє кружок учительської „Взаїмної Помочи“ дня 9. с. м. 7¹/₂ год. в салі „Гвязди“ три 1-активки Чехова: „Ювілей“, „Медвідь“ і „Осьвідчина“.

Париж. New York Herald (париске виданє) доносить, що новий султан Магомет V покликав до себе великого вєзирі і головного коменданта війскового Шевкета-пашу і заявив їм ось що: Хочу держати ся конституції, але хочу, щоби й права корони шановано. Дуже мене здивувало, що з нагоди зміни на престолі не оголошено амнеції, та що по моїм вступленю на престол страчено багато людей на публичних місцях, а мені не предкладаво до затвердження вирокув смерті. Застєрігаю ся проти такого поведєня на будуче.

Царгород. Арештовано ту знова багато урядників, офіцєрів і духовних, що були прихильниками давного султана.

Прага. З початком червня розпочне ся ту судовий процес проти 500 осіб, обжалованих о противійскову агітацію.

Церковні річи

КРАСНІ і ДЕШЕВІ ПРОДАЖ

„ДОСТАВЛЯ“

основана руским духовєнством — в Станиславові при ул. Смольки ч. 1, а у Львові при ул. Рускій ч. 20 (в каменіці „Дністра“).

Там дістає ся різні фєлони, часні, хрести, ліхтарі, свічники, таці, ватерції, кивоти, плащениці, образи (церковні і до комнат), цвєти і всякі другі привбори. Таксж приймають часні до позолочєня і ризи до направи.

Удїл виносить 10 К (вписове 1 К), — за гроші вложені на щадничу книжку платять 6%.

29 (13—?)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 1. до 15. мая 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Зелізнача станция
МУШИНА-КРИНИЦЯ.

Зі Львова 11 год. їзди
З Кракова 6 год. їзди

Крижиця

ц. к. купелеве заведенє
в Таличкїх.

Почта (3 рази денно)
і телеграфічний уряд
та телефони в місци.
А П Т И К А.

В Карпатах, 600 м. понад рівень моря. Від зелізничої станції година битої їзди. На станції вигідні повози. Лічничі засоби: Купелі: „Головний здрий“ і „Солотвинка“ Карла Йосифа з дуже сильною алькалічною вапняною та магнєзійно-содовою-зелєвистою водою. Мінеральні купелі дуже обильві в угольний свободний квас, оґрівані методою Шварца (в 1908 р. видано 83.920). Лічничі поручєня: на безкровність, нервовє ослабленє, блїдницю, задавнений нежить міхура, недуги серця і кровопровідних посудин і т. д. Дуже успішні боровинові купелі у всіх жіночих недугах, при ревматизмі, у витікових справах, опухненях утроби і т. д. (в 1908 р. видано 23.157); скарбовє гідропатичнє заведенє під управою спеціалїста д-ра Еберса (в 1908 р. видано 18.634). Газові купелі з чистого угольного квасу. Річни, парові, електричні, сонїчні купелі і масаж. Підсонє скріплючє, підальпейске. Тереновє і радіогєновє ліченє. Мінеральні води місцеві і всякі заґраничні. Кефір, жєлтиця. Стерилїзованє молоко. Лікар заведенє др. Конф з Кракова, постійно цілий сезон. Крім того 16 лікарів, свободно практикуючих. Мешканє, звиш 1.700 покоїв, уладженєх з повним комфортом, в ціні від 1 20 К в гору. Купелевий дїм, позичальня книжок. Ресторан. Приватні пансіони, готелі, цукорні. Католицкий костел, — церква. Постійна купелева музика (директор Адам Вронський). Постійний театр, концерти, відчитї, балі. Великий четинний парк, до 100 морґів простору. Водопроводи жєрельної солодкої води, спровадженуваної з гір. Фреквенция в 1908 р. звиш 8.650 осіб.

Сезон від 15. мая до 10. жовтня.

В липни і серпни не дає ся бідним ніяких полєкш; в маю і червни ціни купелі в скарбових домах дешєвїші о 15%, а у верєснї о 25%. Розсилка криничких мінеральних від з цвїтна до падолиста. Склади у всіх більших містах в краю і за ґраницєю. Кураційна такса від 6 до 20 корон. Близші поясненє подає на жаданє та розсилає брошури і проспекти Ц. К. КУПЕЛЕВИЙ ЗАРЯД В КРИНИЦИ. 50 (1—5)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туюк і паперців з першої галицько-руської фабрики Еґєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по свєщєниках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

12 морґів землі з засївами wraz з сїно-жатями, молодим ліском, садом, саджївками, будинками господарськими, живим і мертвим инвєнтаром — з причин родинних сейчас до спродажи. Близша відомість: Зивоний Сушко — Львів, Бляхарска ч. 8, III. поверх. 46(2—3)

Розклад зелізничих поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї,	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	10:05A	1:48E	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30G	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
„ Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
„ Курович	—	—	11:19	—	9:39
„ Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Яшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	8:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	8:00	9:05	2:15*	8:40	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50G	8:24B
Брухович	6:14	9:00A	12:41E	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
„ Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
„ Курович	—	7:13	—	2:52	—
„ Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товєстим друком. — *) Лише в неділі і свята від 10¹/₂ до 1¹/₂. А) Лише в неділі і свята від 1¹/₂ до 3¹/₂. — Б) Лише в неділі і свята від 1¹/₂ до 3¹/₂. — В) В неділі і свята а від 1¹/₂ до 3¹/₂ щодєнь. — Г) Щодєнь від 1¹/₂ до 3¹/₂. — 3) Лише в неділі.